

Protokół Nr XIII/24
XIII uroczystej sesji Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego
dnia 7 czerwca 2024 r.

godz. rozpoczęcia sesji: 12.00

godz. zamknięcia sesji: 14.00

Dnia 9 czerwca 2025 r. w sali im. Władysława Raczkiewicza w Urzędzie Marszałkowskim w Toruniu odbyła się uroczysta – XIII sesja Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego w ramach obchodów Święta Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Sesję otworzyła przewodnicząca sejmiku Elżbieta Piniewska witając radnych województwa kujawsko-pomorskiego, marszałka Piotra Całbeckiego wraz z zarządem; Honorowych Obywateli Województwa Kujawsko-Pomorskiego: biskupa seniora Andrzeja Suskiego oraz prof. Stanisława Dembińskiego; posłów na Sejm RP: Iwonę Kozłowską; Jana Krzysztofa Ardanowskiego, Piotra Kowala oraz Zbigniewa Sosnowskiego; senatorów RP Ryszarda Bobera – Przewodniczącego Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego w latach 2014-2019 oraz Stanisława Pawlaka; pierwszego Wicewojewodę Kujawsko-Pomorskiego Piotra Hemmerlinga wraz z przedstawicielami wojewódzkich instytucji administracji rządowej; władze miast prezydenckich regionu: zastępcę Prezydenta Miasta Torunia Rafała Pietrucienia, przewodniczącego Rady Miasta Torunia Łukasza Walkusza wraz z radnymi, zastępcę prezydenta Miasta Bydgoszczy Annę Mackiewicz, przewodniczącego Rady Miejskiej Grudziądza Szymona Gurbina, wiceprzewodniczącego Rady Miejskiej Inowrocławia Rafała Lewandowskiego; przewodniczącego Konwentu Powiatów Województwa Kujawsko-Pomorskiego Zbigniewa Jaszczuka, starostę Żnińskiego oraz wszystkich przybyłych przedstawicieli samorządu terytorialnego: starostów, burmistrzów i wójtów, samorządowców z Kujaw i Pomorza pełniących funkcje oraz mandat radnego od 35 lat; prezesa Zarządu Stowarzyszenia Radnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego Grzegorza Borka; prorektora ds. Organizacji, Współpracy i Rozwoju Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy prof. dr. hab. inż. Marka Macko, rektora Kujawskiej Szkoły Wyższej we Włocławku dr Katarzynę Wieniecką, prorektora ds. Organizacji i Promocji Akademii Kujawsko-Pomorskiej w Bydgoszczy prof. Michała Czakowskiego, rektora Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi dr. Krzysztofa Kannenberga, rektora Akademii Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu ojca dr. Zdzisława Klafkę, dziekana Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu prof. Krzysztofa Pietrowicza oraz wszystkich przybyłych przedstawicieli szkół wyższych, świata nauki i edukacji; dowódcę Centrum Szkolenia Sił Połączonych NATO (Joint Force Training Center) gen. dywizji

Bogdana Rycerskiego, Komendanta Wojewódzkiego Policji w Bydgoszczy insp. Jakuba Gorczyńskiego, Kujawsko-Pomorskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu st. bryg. Rafała Świechowicza, prezesa Oddziału Wojewódzkiego Ochotniczej Straży Pożarnej RP Województwa Kujawsko-Pomorskiego dh. Jarosława Herbowskiego, pierwszego zastępcę Komendanta Miejskiego Policji w Toruniu komisarza Tomasza Markowskiego, Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu bryg. Sławomira Grudzińskiego, Komendanta Straży Miejskiej w Toruniu Mirosława Bartulewicz; ppłk. Fred Janoe Dowódce 4. Batalionu 1. Pułku Artylerii Polowej Armii Stanów Zjednoczonych oraz starszego sierżanta sztabowego Bradleya Beaversa; przedstawiciele Młodzieżowego Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego: przewodniczącego Gracjana Szuwałę i sekretarz Martynę Makowską oraz wszystkich przybyły przedstawiciele organizacji młodzieżowych, fundacji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, związków zawodowych, związków harcerskich działających w naszym regionie; prezesa Stowarzyszenia Kaszubsko-Pomorskiego Jana Wyrowińskiego – wicemarszałka Senatu RP VIII kadencji oraz konsuli honorowych: Republiki Litewskiej, Republiki Mołdawii, Republiki Serbii; dyrektorki i dyrektorów wojewódzkich jednostek: szpitali, instytucji kultury, edukacji i oświaty, parków krajobrazowych, bibliotek, ośrodków ruchu drogowego, prezeski i prezesów regionalnych spółek, dyrektorki i dyrektorów departamentów Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu; przedstawiciele świata mediów; uhonorowanych wyróżnieniami Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego: prof. Ryszarda Gerlacha z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Waldemara Wąsniewskiego Honorowego Profesora Oświaty nauczyciela II Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Konopnickiej w Inowrocławiu, dr Beatę Trapnell-Soboleswką dyrektorkę Uniwersyteckiego Liceum Ogólnokształcącego w Toruniu, Marcina Chabowskiego dyrektora Technikum Elektronicznego Nr 7 im. Wojska Polskiego w Bydgoszczy, Małgorzatę Bisagę dyrektorkę I Liceum Ogólnokształcącego im. Ziemi Kujawskiej we Włocławku, stypendystów; w sposób szczególny jubilatów: Czesława Romankiewicza z Torunia, Irenę Krasińską z Rachcina, Józefa Daleckiego z Bydgoszczy, Kunegundę Gajewską z Kruszyna, Reginę Ostrowską z Torunia.

Następnie przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** powiedziała: „Szanowni państwo. *Ucz się od wczoraj, żyj dla dzisiaj, miej nadzieję na jutro* – niech ta myśl Alberta Einsteina pozostanie motywem przewodnim naszego tegorocznego święta województwa i uroczystej sesji Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Wczoraj.

Odwołując się do wczoraj, z którego doświadczenia powinniśmy czerpać, chciałabym, abyśmy w sposób szczególny uczcili 35-lecie samorządu terytorialnego w Polsce. Z wdzięcznością i uznaniem patrzymy na tych, którzy przed 35 laty – wierząc, że solidarny

podział władzy między rządzącymi a społeczeństwem jest fundamentem silnej i demokratycznej Polski – wprowadzili reformę samorządową. Z perspektywy czasu możemy powiedzieć z pełnym przekonaniem, że była to jedna z najbardziej udanych reform po 1989 r. To dzięki niej obywatele zyskali wpływ na kształt swojego najbliższego otoczenia – swoich małych ojczyzn. Samorząd, który działa blisko mieszkańców i zna ich potrzeby, potrafi działać szybko, sprawnie i skutecznie. Przekonaliśmy się o tym wiele razy, szczególnie w sytuacjach nagłych kryzysów, takich jak nawałnica w 2017 r., jak pandemia, kryzys uchodźczy po wybuchu wojny w Ukrainie czy ubiegłoroczna powódź. Dla mnie jednym z najważniejszych zadań samorządu jest stwarzanie optymalnych warunków do rozwoju – zwłaszcza dla młodego pokolenia. Dobre samorządy rozumieją, że przyszłość zaczyna się dziś – bo zgodnie z myślą Einsteina – żyć powinniśmy dla dzisiaj, by mieć nadzieję na jutro.

Samorząd województwa niemal od początku swojego funkcjonowania na różne sposoby wspiera szkoły, domy kultury, różnego rodzaju stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, kluby sportowe i młodzieżowe – wszystkie te instytucje, które zajmują się wychowaniem i szeroko pojętym rozwojem dzieci i młodzieży. Przez te lata zbudowaliśmy silny i rozpoznawalny system stypendialny, dzięki któremu wspieramy uzdolnioną młodzież, wspieramy edukację – w tym również tak ważną dla przyszłości demokratycznego państwa i społeczeństwa edukację obywatelską – a także rozwój kultury i sportu. „Uwierz w sport” – to inicjatywa samorządu województwa, która łączy społeczność wokół idei zdrowia, aktywności fizycznej i sportowego ducha młodych ludzi. Tam, gdzie to możliwe, wykorzystujemy środki unijne, a tam, gdzie nie jest to możliwe – wsparcia udzielamy bezpośrednio z budżetu województwa. Stworzyliśmy dodatkową ścieżkę uzyskiwania stypendiów naukowych dla uczniów zdolnych, niezależnie od ich statusu ekonomicznego, sytuacji rodzinnej czy miejsce zamieszkania. Za tę inicjatywę serdecznie dziękuję zarządowi województwa, również wszystkim radnym, którzy ją poparli.

Poza systemem stypendialnym samorząd województwa organizuje, współorganizuje albo obejmuje honorowym patronatem liczne konkursy dla uczniów z kujawsko-pomorskich podstawowych i ponadpodstawowych szkół, których celem jest motywowanie do nauki i rozwoju, a także odkrywanie talentów. Województwo kujawsko-pomorskie, odwołując się do swoich naukowych tradycji, od wielu lat tworzy dla uczniów warunki sprzyjające rozwojowi zainteresowań z zakresu nauk ścisłych, w tym astronomii. Wiele lat temu podjęliśmy wysiłek stworzenia i wyposażenia w odpowiedni sprzęt sieci astrobaz w naszym regionie. Przybliżają one dzieciom i młodzieży – ale nie tylko – kosmos i jego tajemnice, pozwalają podziwiać i lepiej rozumieć zjawiska niedostrzegalne gołym okiem. Astrobazy stały się jedną z najbardziej rozpoznawalnych wizytówek naszego województwa, a dodatkowo dzięki nim

kujawsko-pomorscy uczniowie mogą brać udział w różnych międzynarodowych projektach astronomicznych, takich jak na przykład Wielkie Ogólnoświatowe Liczenie Gwiazd.

Podobny cel – rozbudzenie zainteresowania dzieci i młodzieży naukami ścisłymi i przyrodniczymi, a także popularyzacja edukacji, nauki i kultury – przyświeca nam również dzisiaj, gdy rozwijamy w czterech miastach naszego regionu – w Toruniu, w Grudziądzu, w Inowrocławiu i we Włocławku koncepcję Kujawsko-Pomorskich Centrów Edukacji i Innowacji. Chcemy w tych centrach rozwijać pasje najmłodszych mieszkańców regionu, budzić ich ciekawość świata, przekazywać wiedzę w sposób praktyczny.

Szanowni państwo, jako samorząd staramy się tworzyć odpowiednie warunki i środowisko do rozwijania talentów młodych mieszkańców Kujaw i Pomorza. Jednak tak naprawdę najważniejszym środowiskiem dla każdego dziecka i młodego człowieka, jest to, w którym się rodzi i wychowuje – a więc rodzina. W tym kontekście warto przypomnieć postać Wandy Szuman, wybitnej pedagog z Torunia, która podkreślała znaczenie rodziny jako fundamentu wychowania. Żadna instytucja nie zastąpi domu, w którym młody człowiek uczy się wartości, wrażliwości i odpowiedzialności. Nasz region w sposób szczególny dba o rodziny, czego dowodem było podpisanie w 2021 r. Deklaracji Weneckiej. Ileż to razy to właśnie dzięki wsparciu rodziny, dzięki temu, że mama czy tata jako pierwsi dostrzegali w dziecku talent, wzięli je za rękę i zaprowadzili na zajęcia plastyczne, muzyczne, teatralne czy sportowe, z tych dzieci wyrosły wspaniałe osobowości: wybitni malarze, pisarze, znani kompozytorzy, aktorzy, utalentowani sportowcy. Znamy takich przykładów wiele – również z naszego regionu.

Takim przykładem jest również Święty Jan Paweł II – nasz patron, na którego ogromny wpływ miał dom rodzinny, w którym nauczył się także szacunku do pracy i nauki. To dzięki środowisku, w którym wzrastał – rodzinie, ale także nauczycielom, których spotkał na swojej edukacyjnej drodze, rozwinął swoje talenty aktorskie i teatralne. To one dały mu solidne podstawy, by w przyszłości – jako papież – stać się jednym z najwybitniejszych i najbardziej wpływowych mówców na świecie. Wracając do naszego głównego wątku – a więc życia dla dnia dzisiejszego – chciałabym podkreślić, że otaczając szczególną troską i atencją rodziny – samorząd województwa spełnia jedną ze swoich najważniejszych ról – wychowania przyszłych obywateli. Rok 2025 dedykujemy zatem tym, którzy patrzą przed siebie z ciekawością i odwagą – dzieciom i młodzieży. Ale także tym, którzy od lat rozpalają światło wiedzy – ludziom nauki: profesorom, badaczom, nauczycielom, edukatorom. To spotkanie pokoleń nie jest przypadkowe. Młodzi potrzebują mądrych przewodników, a nauka – świeżej energii i nowych pytań.

W 2025 r. obchodzimy bardzo wiele ważnych jubileuszy, m.in. 80-lecie Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz 20-lecie naukowej działalności Uniwersytetu Kazimierza

Wielkiego w Bydgoszczy. Obchodzimy też rocznice urodzin wielu znanych naukowców i odkrywców z województwa kujawsko-pomorskiego. Część z nich wymieniliśmy w naszym stanowisku z 16 grudnia 2024 r. w sprawie ustanowienia 2025 roku Rokiem Ludzi Nauki z Kujaw i Pomorza: wybitny leksykograf Bartłomiej z Bydgoszczy obchodziłby w tym roku 545. rocznicę urodzin, odkrywca plamki żółtej Samuel Thomas Somemerling – 270. rocznicę urodzin, urodzony w Dusocinie pod Grudziądem światowej sławy chirurg Ludwik Rydygier, którego imię nosi nasz szpital wojewódzki w Toruniu – 175. rocznicę urodzin, twórca metody otrzymywania monokryształów krzemu, pochodzący z Kcyni Jan Czochrański – 140. rocznicę urodzin, natomiast profesor astronomii Wilhelmina Iwanowska i słynny kryptolog Marian Rejewski – 120. Rocznice. To nie tylko nazwiska, które znamy z podręczników, encyklopedii, nazw ulic czy tabliczek pamiątkowych w naszych miejscowościach. To ludzie z krwi i kości, którzy często zaczynali w naszych szkołach, chodzili po tych samych ulicach, mieli swoje marzenia i ambicje, a ich sukces to dowód, że wielkość może rodzić się wszędzie, jeśli tylko stworzymy odpowiednie warunki i damy młodym ludziom przestrzeń do rozwoju. Wielu z nich nie dotarłoby tam, gdzie dotarli, gdyby na pewnym etapie ich życia, ktoś nie dostrzegł w nich tej – jak to się mówi „bożej iskry”, talentu. Przypomnę państwu w tym momencie anegdotę, która dotyczy pochodzącego ze Strzelna Alberta Michelsona, dla którego zabrakło miejsca w prestiżowej Akademii Marynarki Wojennej Stanów Zjednoczonych. Wówczas ten młody chłopiec – pełen energii i werwy – udał się osobiście na spotkanie z prezydentem USA – Ulysesem Grantem. Spotkał go na spacerze i podobno na schodach Białego Domu przekonał go, że warto dać mu szansę, warto zrobić wyjątek i stworzyć specjalnie dla niego dodatkowe miejsce w Akademii w Annapolis. Odchodząc, powiedział: *Nie zawiodę Pana...* i nie zawiódł. W roku 1907 jako pierwszy Amerykanin otrzymał Nagrodę Nobla w dziedzinie fizyki.

Patrzę na was – drodzy stypendyści i przedstawiciele trzech najlepszych szkół w regionie – Uniwersyteckiego Liceum Ogólnokształcącego w Toruniu, które zajęło I miejsce w naszym województwie w rankingu „Perspektywy” wśród liceów, Technikum Elektronicznego nr 7 w Bydgoszczy, które w rankingu „Perspektywy” zajęło I miejsce w regionie wśród techników oraz I Liceum Ogólnokształcące im. Ziemi Kujawskiej we Włocławku, które zajęło I miejsce w rankingu szkół „Zwolnieni z Teorii” w województwie kujawsko-pomorskim. Patrzę na was i widzę w waszych oczach tę samą obietnicę, którą Albert Michelson ponad 150 lat temu złożył prezydentowi Stanów Zjednoczonych – *Nie zawiedziemy*. I ja głęboko wierzę, że tak będzie – jako pedagożka, nauczycielka, animatorka kultury, samorządowczyni, działaczka społeczna, ale też jako mama i babcia... I zapewniam was, że na tej sali jest wiele osób, które patrząc na was, widzą wasz potencjał. Wiemy, że nie musimy obawiać się przyszłości. Patrzymy na nią z nadzieją, o której mówił Einstein, bo

naszą przyszłością jesteście wy – mądrzy, uważni, zaangażowani, otwarci, utalentowani i przebojowi. Jestem przekonana, że czeka nas przy was wspaniałe jutro!

Szanowni państwo, kształtując dziś młodego człowieka, jego naukowe, artystyczne, sportowe i obywatelskie kompetencje budujemy lepsze dzisiaj i realną nadzieję na jutro. Samorząd terytorialny, będąc blisko ludzi – otwartym na ich potrzeby i odpowiedzialnym za ich zaspokajanie – tworzy nie tylko warunki do życia dzisiaj, ale także do życia jutro.

Szanowni państwo, w 35-lecie samorządu terytorialnego w Polsce dziękujemy tym, którzy rozpoczęli tę drogę, doceniajmy i szanujmy siebie nawzajem jako tych, którzy ją kontynuują i z wiarą patrzymy w przyszłość, budowaną przez nas wszystkich. Razem. Bo jak napisaliśmy niedawno w naszej Deklaracji z okazji 35-lecia samorządu w Kowalu: *Samorządność to siła – zakorzeniona w wartościach, oparta na doświadczeniu i otwarta na przyszłość*. Dziękuję”.

Następnie głos zabrał marszałek **Piotr Całbecki**, który powiedział: „Szanowna pani przewodnicząca, panie, panowie radni, księżę biskupie Honorowy Obywatelu naszego województwa, panie profesorze – również Honorowy Obywatelu naszego województwa, czcigodni jubilaci wraz z opiekunami, rodzinami, którzy tutaj dzisiaj nas zaszczyliliście swoją obecnością, wszyscy powitani już przez panią przewodniczącą goście, uczestnicy dzisiejszej uroczystej sesji Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Dziękuję wszystkim państwu za obecność i uświetnienie obchodów święta naszego województwa.

To już po raz osiemnasty odkąd 7 czerwca obchodzimy nasze święto. Jak wiemy, jest ono wspomnieniem wizyty papieża Jana Pawła II w trzech naszych największych miastach. Pierwsza wizyta miała miejsce w dniach 6-7 czerwca 1991 roku we Włocławku, kolejne w Bydgoszczy i w Toruniu również 7 czerwca, 1999 roku. Wizyta ta odbyła się w pierwszych miesiącach funkcjonowania naszego województwa. W jakimś sensie w klepsydrze czasu te wyjątkowe wydarzenia połączyły dawne trzy regiony, trzy województwa w jedną wspólnotę, a nam z tego miejsca – siedziby sejmiku i urzędu marszałka województwa, zarządu województwa przychodzi je reprezentować.

Dziękuję państwu radnym wojewódzkim obecnej i wszystkich poprzednich kadencji za to zaangażowanie, które zmienia nasz region na dobre miejsce do życia, za to, iż mądrze wpływacie na jego zrównoważony rozwój. Reprezentując 2 miliony mieszkańców pochylamy się nad ich potrzebami kierując się solidarnością i troską o najbardziej potrzebujących wsparcia i pomocy.

Samorząd terytorialny obchodzi dziś 35-lecie powstania, jest nieco starszy niż ten wojewódzki. Gdy główne obchody tego jubileuszu miały miejsce 23 maja w Kowalu, jakże symbolicznym miejscu uczczenia tej rocznicy, miejscu urodzin Kazimierza Wielkiego, tego spośród Piastów, który „zastał Polską drewnianą, a zostawił murowaną”. Myślę, że można

pokusień się o analogię podobnie jak odrodzony samorząd. Ten pierwszy po upadku PRL-u, w pełni demokratycznie wybrany organ władzy, dokonał w istocie cudu. Na zgłiszczach odbudował zaufanie społeczne do władzy, aby wykorzystać potencjał obywateli, mieszkańców wsi i miast do odbudowy ich małych ojczyzn. To one dziś składają się na wizerunek Polski solidarnej i gospodarnej. Ostatecznie samorząd okazał się gwarantem naszego rozwoju i co najważniejsze fundamentem naszej tożsamości narodowej, skarbcem dziedzictwa kulturowego, sercem edukacji i wychowania przyszłych pokoleń Polaków. Warto więc raz jeszcze wspomnieć twórców odrodzonego samorządu terytorialnego: profesorów Jerzego Stępnia, Jerzego Regulskiego i Michała Kuleszę, a także premiera Tadeusza Mazowieckiego i premiera Jerzego Buzka, który ten drugi podjął się reformy, przywracając powiaty i powołując do życia właśnie województwa, w nowym kształcie. Te decyzje wiązały się z wielką mądrością i zaufaniem do Polaków, którym państwo polskie powierzyło wielkie kompetencje w zakresie jego funkcjonowania. Czy te lata naszego funkcjonowania to okres samych sukcesów i spokojnego rozwoju? Z pewnością nie. Niedostateczny system finansowania, niestabilność rozwiązań systemowych, ograniczenie kompetencji czy odbieranie autonomii, chociażby poprzez wprowadzenie tzw. dwukadencyjności i wtórne uzależnienie od instytucji rządowych. To tylko niektóre z bolączek, z którymi muszą się mierzyć samorządowcy.

Dziękuję i gratuluję tu obecnym samorządowcom z nieprzerwanym 35-letnim stażem zaufania społecznego i służby samorządowej. 35 lat, w czasie których przeszliśmy wielką transformację, zmianę o której najlepiej świadczy to, jak dziś wygląda nasz region, dysponujący nowoczesnymi szpitalami, rozwijającą się siecią dróg i transportem publicznym, innowacyjnymi formami wsparcia osób niesamodzielnych, jak centra usług społecznych, domy dziennego pobytu dla seniorów czy chociażby bransoletki życia. Region, gdzie bezrobocie zmalało do symbolicznego wymiaru. Miejsce, gdzie organizowane są wydarzenia na najwyższym światowym poziomie, jak halowe mistrzostwa świata w lekkoatletyce w przyszłym roku, festiwal Camerimage, Bydgoski Festiwal Operowy, Festiwal Teatralny Kontakt, gdzie rozkwita kultura i sport, a przyjezdni i mieszkańcy chętnie odwiedzają nasze instytucje, biblioteki, operę, filharmonię, muzeum w Biskupinie, a w przyszłości już niedługo pałac w Nawrze, muzeum w Piwnicach, filharmonię we Włocławku, którą chcemy zbudować i wielu innych miejsc, wyznaczników standardów życia i poziomu funkcjonowania społeczno-gospodarczego i kulturalnego naszego województwa.

Dziś Kujawy i Pomorze to także miejsce rozwoju szkolnictwa wyższego, innowacji i badań naukowych, gdzie działa Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. prof. Jana Czochralskiego, centra innowacyjnej edukacji czy sieć astrobaz Kopernik. Miejsce, gdzie prężnie rozwija się gospodarka i kontakty międzynarodowe, gdzie skutecznie

wykorzystujemy fundusze unijne oraz możemy pochwalić się wzrostem dochodów własnych w budżecie. W końcu nasz region to także piękno przyrody chronione w naszych parkach krajobrazowych, których przybywa. Piękno naszych miast, miasteczek i wsi, piękno naszej lokalnej kultury i przekazywanej od pokoleń tradycji, piękno ludzi, którzy tu żyją i razem tworzą naszą wspólnotę.

Trudno ukryć wzruszenie, kiedy wśród nas możemy gościć naszych najstarszych spośród wszystkich mieszkańców województwa. Dziękuję pani Kunegundo, pani Ireno, pani Regino, panie Józefie, panie Czesławie za państwa obecność. Stojąc przed wami w obliczu waszego doświadczenia Polski, w jakże trudnych czasach chcemy okazać państwu pokoleniu wdzięczność za wiarę w Polskę, za miłość do ojczyzny, za wasz trud życia i modlitwę za ojczyznę. Życzymy sobie wszyscy, aby to spotkanie i dąb, który dziś wspólnie posadzimy, były naszym symbolicznym wyrazem pojednania i troski oraz zaangażowania w dalszy rozwój silnej i sprawiedliwej Polski. *Primus annus*, kochani, w zdrowiu i miłości bliskich. Napawa nadzieją obecność tych, którzy są naszą przyszłością. Młodzi ludzie, ich rodziny i wychowawcy, najlepsze szkoły, *primus inter pares*. Dziś dziękujemy tym, którzy zwyciężają w tych dobrych zawodach, jakimi są zmagania, ukształtowanie ducha, wiedzy i prawdy wśród młodego pokolenia. Gratuluję wam tych wspaniałych wyników i dziękuję, że na wasze ręce możemy dziś złożyć wszystkim podziękowania, młodym ludziom i nauczycielom za ich odpowiedzialność i wielkie osobiste zaangażowanie, codzienną pracę, za każdy dzień waszej pracy nad sobą i z sobą, za nadzieję jaką dajecie naszemu regionowi, całej Polsce. I pozwólcie, iż przytoczę słowa św. Jana Pawła II, który wypowiedział w katedrze wrocławskiej podczas spotkania z nauczycielami przy tej okazji, zaczerpnął te słowa z tekstu Soboru Watykańskiego II: *szkoła mocą swego posłannictwa kształtuje władzę umysłową, rozwija zdolność wydawania prawidłowych sądów, wprowadza w dziedzictwo kultury tworzonej przez przeszłe pokolenia, kształci zmysł wartości, przygotowuje do życia zawodowego, sprzyja dyspozycją do wzajemnego zrozumienia się, stwarzając przyjazne współżycie wśród wychowanków różniących się charakterem czy pochodzeniem*. Jakże piękne i potrzebne do wdrożenia wciąż w życie słowa. Gdybyśmy nie wiedzieli, że wypowiedziane były podczas Soboru Watykańskiego, to przyjęlibyśmy jako uniwersalne, bo taką powinna być i taką chcemy, aby była nasza szkoła. W istocie dobra szkoła daje więc nadzieję, że nasze dzisiejsze wysiłki nie będą zmarnowane. Należy więc wsłuchiwać się w głos młodego pokolenia, które z natury pragnie naszego zainteresowania, czasu i miłości. Samorząd, który prowadzi szkoły, jest więc tym miejscem, które bierze ogromną odpowiedzialność za naszą przyszłość. Wydaje się, że w obliczu zapaści demograficznej, wielu problemów, z którymi paradoksalnie w tych lepszych czasach coraz częściej borykają się rodziny, wychowawcy i sami młodzi ludzie, wyzwaniem dla nas wszystkich jest pilna

refleksja i przywrócenie poczucia bezpieczeństwa i nadziei, którą podążały poprzednie pokolenia Polaków.

Szanowni państwo, niech mi będzie wolno raz jeszcze podziękować wszystkim tu obecnym za to wspólne świętowanie, że przyjęliście zaproszenie i jesteście. Dziękuję za tak liczny udział w wielu imprezach organizowanych w całym województwie z tej okazji, wszystkim mieszkańcom naszego regionu. Dziękuję naszym gościom, szczególnie tym którzy zaszczytili nas swoją obecnością podczas wręczenia tegorocznej nagrody Mikołaja Kopernika Fides et Ratio, panu prof. Josephowi Weilerowi, który otrzymał tę nagrodę, ale dziękuję naszym honorowym zacnym gościom raz jeszcze, więc panu prezydentowi Bronisławowi Komorowskiemu, pani premier Suchockiej i księdzu kardynałowi Grzegorzowi Rysiowi. Stworzyliśmy bowiem wspólnie niezapomniane wydarzenie, którego rangę wszak wyznacza sam laureat i nasi goście. Z okazji naszego święta życzę państwu dużo zdrowia, radosnych, pełnych szczęścia dni, realizacji marzeń i planów, a w wymiarze wojewódzkim jeszcze większego poczucia wspólnoty i wzajemnej troski i solidarności”.

Następnie przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** wraz z marszałkiem **Piotrem Calbeckim** wręczyli kwiaty jubilatom, którzy otrzymali „bransoletki życia” w ramach specjalnego marszałkowskiego programu skierowanego do osób, które ukończyły 100 lat.

W tym momencie nastąpiło nieplanowane wystąpienie mieszkańca województwa ws. obowiązkowych szczepień.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** zwróciła uwagę, że sala sejmiku nie jest miejscem do agitacji wyborczych. Poprosiła, aby protestujący przekazał wojewodzie to, co chce przekazać i powróciła do prowadzenia uroczystości. Zapowiedziała występ Małgorzaty Manthey, stypendystki Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dziedzinie kultury, uczennicy Państwowego Zespołu Szkół Muzycznych im. Artura Rubinsteina w Bydgoszczy; laureatki kilkudziesięciu konkursów i festiwali wokalnych o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym oraz uczestniczki programów telewizyjnych – The Voice Kids i Szansa na Sukces, Eurowizja Junior; laureatki Złotego Aplauzu na Międzynarodowym Dziecięcym Festiwalu w Koninie, która współpracuje z Teatrem Kameralnym w Bydgoszczy.

Małgorzata Manthey zaśpiewała piosenkę pt. „Świat jest hojny”.

Następnie przystąpiono do uhonorowania kujawsko-pomorskich samorządowców z okazji 35-lecia odrodzenia samorządu terytorialnego Polsce.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** powiedziała: „Chcemy dziś podziękować Państwu pełniącym zaszczytne funkcje oraz mandat radnego w samorządach nieprzerwanie od 35 lat i nadal ją pełnicie, ciesząc się zaufaniem mieszkańców waszych

małych ojczyzn, przekazując wyjątkowy egzemplarz pierwszej edycji dzieła Mikołaja Kopernika *O obrotach sfer niebieskich* zachowany w Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu”.

Nicolai Copernici Torinensis de Revolutionibus Orbium coelestium, Libri VI z rąk marszałka województwa i przewodniczącej sejmiku otrzymali:

- Ryszard Bagnerowski – radny Rady Miejskiej Kcyni w latach 1990-1998, radny Powiatu Nakielskiego od 1998 do dziś;
- Andrzej Brzeziński – burmistrz Janikowa w latach 1990-2024, radny Powiatu Inowrocławskiego od 2024 r. do dziś;
- Janusz Gerke – radny Rady Gminy Bukowiec od 1990 r. do dziś;
- Andrzej Grabowski – burmistrz Miasta Kowalewo Pomorskie w latach 1990-2018, przewodniczący Rady Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego w latach 1998-2002 i 2018-2024, wiceprzewodniczący Rady Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego od 2024 r. do dziś;
- Jacek Idzi Kaczmarek – radny Rady Miejskiej w Łabiszynie w latach 1990-1998, burmistrz Łabiszyna od 1998 r. do dziś;
- Jan Koprowski – wójt Gminy Brzuze w latach 1990-1991 i od 1994 r. do dziś, radny Rady Gminy Brzuze w latach 1991-2002;
- Zbigniew Łuczak – wójt Gminy Dąbrowa Chełmińska w latach 1990-2010, radny Powiatu Bydgoskiego od 2010 r. do dziś, wicestarosta Powiatu Bydgoskiego do dziś;
- Andrzej Łydziański – wiceprzewodniczący Rady Gminy Tłuchowo od 1990 r. do dziś;
- Barbara Nowakowska – wójt Gminy Rogowo od 1990-2018, radna Rady Powiatu Rypińskiego od 2018 r. do dziś;
- Marek Olszewski – radny Rady Gminy Lubicz w latach 1990-1994, wójt Gminy Lubicz w latach 1992-2018, starosta Powiatu Toruńskiego w latach 2018-2024, radny Powiatu Toruńskiego od 2024 r. do dziś;
- Tadeusz Pogoda – burmistrz Świecia w latach 1990-2018, radny Województwa od 2018 r. do dziś;
- Zbigniew Rydział – radny Rady Miejskiej Świecia od 1990 r. do dziś;
- Piotr Szwed – radny Rady Gminy Bartniczka od 1990 r. do dziś;
- Andrzej Wieczyński – radny Gminy Obrowo w latach 1990-1998, radny Powiatu Toruńskiego w latach 1998-2002, wójt Gminy Obrowo od 2002 r. do dziś;
- Mirosław Winowiecki – radny Rady Gminy Lubiewo od 1990 r. do dziś;
- Jerzy Wójcik – radny Rady Miejskiej Świecia od 1990 r. do dziś.

W sposób szczególny uhonorowany został radny Tadeusz Pogoda, który otrzymał również Główną Laskę Przewodniczącej Sejmiku.

Z kolei przystąpiono do uroczystego wręczenia wyróżnień samorządu województwa z okazji obchodów w województwie kujawsko-pomorskim Roku Ludzi Nauki oraz Roku Dzieci i Młodzieży w postaci Medalu Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego „Unitas Durat Palatinatus Cuiaviano-Pomeraniensis” przyznanego na wniosek Przewodniczącej Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Srebrny Medal Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego „Unitas Durat Palatinatus Cuiaviano-Pomeraniensis” przyznawany jest za wybitne osiągnięcia, za całokształt działalności na rzecz województwa kujawsko-pomorskiego i jego mieszkańców.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** powiedziała: „To dla mnie wielki zaszczyt, a równocześnie przyjemność, przedstawienia państwu laureatów tego wyjątkowego medalu, przyznanego za wybitne osiągnięcia naukowe i dydaktyczne oraz wkład włożony w proces poprawy warunków edukacyjnych i społecznych wspólnoty naszego regionu: prof. Ryszard Gerlach z Katedry Pedagogiki Pracy i Andragogiki na Wydziale Pedagogiki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy; prof. Beata Przyborowska z Instytutu Nauk Pedagogicznych na Wydziale Filozofii i Nauk Społecznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu; honorowy profesor oświaty Waldemar Wąsniowski – nauczyciel w II Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Konopnickiej w Inowrocławiu. Państwa codzienna praca jest dla nas ucieleśnieniem połączenia dwóch idei – Roku Ludzi Nauki z Kujaw i Pomorza oraz Roku Dzieci i Młodzieży, w tym przypadku młodzieży licealnej i akademickiej: połączeniem rozwoju i realizacji swoich pasji z kształceniem i wspieraniem kolejnych pokoleń. To wyróżnienie jest dowodem naszego szacunku i wdzięczności za państwa wkład w rozwój nauki, za wieloletnią pracę dydaktyczną i społeczną. Życzymy państwu, aby kolejne lata zawodowej kariery były dla Państwa równie owocne i satysfakcjonujące, a kolejne pokolenia uczniów i studentów mogły czerpać wiedzę z państwa niezwykłego dorobku”.

Przewodnicząca sejmiku wraz z marszałkiem województwa wręczyła medal oraz dyplom:

- prof. Ryszardowi Gerlachowi kierownikowi Katedry Pedagogiki Pracy i Andragogiki na Wydziale Pedagogiki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, który w roku Ludzi Nauki z Kujaw i Pomorza obchodzi 45-lecie pracy zawodowej; w obszarze zainteresowań naukowych profesora jest głównie problematyka pedagogiki pracy, andragogiki oraz pedeutologii;

- w imieniu prof. Beaty Przyborowskiej z Instytutu Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu wyróżnienie odebrał prof. Krzysztof Pietrowicz – Dziekan Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych UMK w Toruniu. Prof. Beata Przyborowska

specjalizuje się w naukach o edukacji, szczególnie w pedagogice ogólnej i innowacyjności; w latach 2012-2024 pełniła funkcję prorektorki ds. Kształcenia, a także ds. Studenckich;

– Honorowemu Profesorowi Oświaty z II Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Konopnickiej w Inowrocławiu Waldemarowi Wąsniowskiemu, nauczycielowi historii i wiedzy o społeczeństwie, któremu w codziennej pracy dydaktycznej przyświeca hasło: „Po pierwsze nie nudzić!”; w 2021 roku otrzymał elitarne wyróżnienie – tytuł Honorowego Profesora Oświaty przyznawany przez Ministra Edukacji i Nauki; w roku Dzieci i Młodzieży obchodzi swój jubileusz – 40-lecia pracy zawodowej.

Następnie przystąpiono do wręczenia Główni Laski Przewodniczącej Sejmiku za wysoką jakość kształcenia oraz prowadzenie otwartej, obywatelskiej i świadomej współczesnych wyzwań edukacji, tworzącej fundamenty lepszej przyszłości naszego regionu. Wyróżnienie otrzymali: Uniwersyteckie Liceum Ogólnokształcące w Toruniu, Technikum Elektroniczne nr 7 im. Wojska Polskiego w Bydgoszczy i I Liceum Ogólnokształcące im. Ziemi Kujawskiej we Włocławku. Szkoły te wypracowały własny system pracy z uczniem zdolnym. Sukces szkoły to nie tylko zasługa trafiających do niej wyjątkowych uczniów, ale także nauczycieli, gotowych do pełnienia roli przewodników i mentorów oraz dyrektora wyznaczającego kierunek i nadającego ton codziennej pracy.

Wyróżnienia odebrali:

– dr Beata Trapnell-Sobolewska, dyrektor Uniwersyteckiego Liceum Ogólnokształcącego w Toruniu; szkoła zajęła I miejsce w Rankingu Perspektyw w województwie kujawsko-pomorskim w kategorii liceów,

– Marcin Chabowski, dyrektor Technikum Elektronicznego nr 7 im. Wojska Polskiego w Bydgoszczy; szkoła zajęła I miejsce w Rankingu Perspektyw w województwie kujawsko-pomorskim w kategorii techników,

– Małgorzata Bisaga, dyrektor I Liceum Ogólnokształcącego im. Ziemi Kujawskiej we Włocławku; szkoła zajęła I miejsce w Rankingu Szkół Zwolnieni z Teorii w województwie kujawsko-pomorskim.

Następnie wręczono wyróżnienia stypendystom.

Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego ustanawiając rok 2025 Rokiem Dzieci i Młodzieży, wyraził głębokie przekonanie, że będzie to ważny krok w kierunku budowania przyjaznego i otwartego społeczeństwa, które szanuje i wspiera młode pokolenie w jego dążeniach i ambicjach. Dziś wyróżniono reprezentantów tego młodego pokolenia, najlepszych z najlepszych, Prymusów Kujaw i Pomorza, będących filarem przyszłego społeczeństwa obywatelskiego naszego regionu, których wspiera samorząd województwa. Wśród wyróżnionych są laureaci edukacyjnych programów stypendialnych realizowanych przez samorząd województwa: „Prymusa Kujaw i Pomorza Plus”, „Prymusa Kujaw i Pomorza

II", „Zawodowych Talentów Kujaw i Pomorza”, ogólnopolskiej olimpiady „Zwolnienie z Teorii” oraz zdobywcy sportowych i artystycznych marszałkowskich programów stypendialnych.

Wyróżnienia odebrali:

– Szymon Wiliński – za uzyskanie I miejsca w rankingu stypendystów programu „Prymus Pomorza i Kujaw II” w kategorii szkół ponadpodstawowych; mieszkaniec Piotrkowa Kujawskiego; ukończył I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Kasprówicza w Inowrocławiu,

– Bartłomiej Sandecki – za uzyskanie I miejsca w rankingu stypendystów programu „Prymus Pomorza i Kujaw Plus” w kategorii szkół ponadpodstawowych; ukończył Uniwersyteckie Liceum Ogólnokształcące w Toruniu; nagrodę w jego imieniu odebrała Beata Trapnell-Sobolewska dyrektor liceum,

– Wojciech Szymański – za uzyskanie I miejsca w rankingu stypendystów programu „Zawodowe Talenty Kujaw i Pomorza”; ukończył Technikum Elektroniczne nr 7 im. Wojska Polskiego w Bydgoszczy; mieszka w Anielinach w gminie Sadki; w jego imieniu nagrodę odebrał Marcin Chabowski dyrektor technikum,

– Małgorzata Manthey – za wybitne osiągnięcia w dziedzinie muzyki; stypendystka Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dziedzinie kultury; uczennica Państwowego Zespołu Szkół Muzycznych im. Artura Rubinsteina w Bydgoszczy,

– Filip Osiński – za uzyskanie I miejsca w rankingu stypendystów programu „Prymus Pomorza i Kujaw II” w kategorii szkół podstawowych; mieszkaniec Nakła nad Notecią; uczeń Szkoły Podstawowej nr 3 im. Konstytucji 3 Maja w Nakle nad Notecią,

– Mateusz Stępniewski – za uzyskanie I miejsca w rankingu stypendystów programu „Prymus Pomorza i Kujaw Plus” w kategorii szkół podstawowych; mieszkaniec Rozgart w gminie Zławieś Wielka; uczeń Szkoły Podstawowej Towarzystwa Salezjańskiego w Toruniu,

– Zofia Więclawska (nieobecna) – wyróżniona za imponujące wyniki sportowe w kajakarstwie; zawodniczka Klubu Sportowo-Turystycznego Włókniarz Chełmża,

– zespół z I Liceum Ogólnokształcącego im. Ziemi Kujawskiej we Włocławku, twórcy i realizatorzy – w ramach ogólnopolskiej olimpiady Zwolnieni z teorii – projektu „SzachMat”, promującego grę w szachy wśród młodzieży: promotorka Tatiana Glapiak i twórcy projektu: Jakub Jagielski, Joachim Wiczyński oraz nieobecne: Maja Chojniak, Amelia Gajewska, Aleksandra Hańkiewicz.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** udzieliła głosu przewodniczącemu Rady Miejskiej Świecia Jerzemu Wójcikowi, który powiedział: „Szanowna pani przewodnicząca, szanowny panie marszałku, szanowni panie i panowie radni. Jest mi niezmiernie miło, że mogę z tej mównicy coś powiedzieć. Chciałbym powiedzieć, że samorząd jest to bijące serce polskiej demokracji. My, 35 lat temu, z panem Zbigniewem

Rydzieniem, Tadeuszem Pogodą zaczynaliśmy odnowienie samorządu w Świeciu. Tak jak powiedziała pani przewodnicząca, chcieliśmy zadbać o lepsze jutro. Myślę, że nam się to w jakimś stopniu udało. Wszystkim tym, którzy dzisiaj zostali wyróżnieni, przez te 35 lat każdy z nas chciał zdobywać lepsze jutro. Bardzo dziękuję, że te wyróżnienia przyznano, nie dla nas, lecz dla naszych gmin”.

Z kolei **Waldemar Wąsniewski**, Honorowy Profesor Oświaty, nauczyciel w II Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Konopnickiej w Inowrocławiu wygłosił „Rzecz o pracy z uczniami zdolnymi”: „Pani przewodnicząca, panie marszałku, wszyscy obecni goście na uroczystej sesji sejmiku, wysoka izbo. Zacznę może od podziękowań w imieniu osób wyróżnionych tą prestiżową nagrodą. Dziękujemy za ten honor, albowiem nagroda ta potwierdza fakt, że nasza praca codzienna jest ważna, jest potrzebna, jest zauważona, doceniona.

Przejdę do spraw szkolnych. Każdy z nas ma swoją perspektywę nt. szkoły, uczniów, uczniów zdolnych. Ja przedstawię swoją perspektywę, tj. nauczyciela, który za kilka miesięcy będzie obchodził jubileusz 40-lecia pracy zawodowej – można powiedzieć, że 40 lat z przysłowiową kredą stoję przy tablicy. W tym czasie zmieniły się rządy, ministrowie edukacji, weszliśmy do Unii Europejskiej, pojawił się Internet i Facebook, doświadczyliśmy pandemii, ale jedna rzecz się nie zmieniała przez te 40 lat – każdego dnia miałem styczność z uczniami zdolnymi, czyli wszystkimi. Wszyscy uczniowie są zdolni. Nie każdy z nich ma jeszcze świadomość swoich mocy, swoich predyspozycji, swoich talentów. Po to jest szkoła, po to są nauczyciele, oczywiście rodzina, rodzice, by je odkrywać, a potem pomóc rozwijać. Tak więc każdy uczeń jest zdolny. W pierwszych latach mojej pracy doszedłem do wniosku, to też zostało już tu powiedziane, że szkoła jest nudna. Uczeń, który przychodzi codziennie na 6-8 lekcji i tak dzień po dniu, tydzień po tygodniu, miesiąc po miesiącu i tak to się toczy. Mnie się to nie podobało, uznałem, że musi się dziać więcej – trzeba ucznia z ławy szkolnej wyprowadzić. Czytanie podręczników i lekcje oczywiście są ważne, ale można ciekawiej. Dlatego w latach 90. – była moda na klasy autorskie – otworzyłem taką klasę autorską z elementami prawa. Takie typowe przedmioty z siatki godzin wzbogaciliśmy o dodatkowe, tj. podstawy prawa z zawodowymi prawnikami, podstawy ekonomii. Prawnik musi się dobrze wypowiadać, więc zorganizowaliśmy warsztaty z zawodowym aktorem, który z Bydgoszczy do nas przyjeżdżał raz w miesiącu. Przeprowadzał takie zajęcia jak w szkole aktorskiej. Na bazie tych doświadczeń w 1998 r. założyliśmy klub europejski, czyli 27 lat temu. Nie uwierzyłbym wówczas, że ten klub będzie tak długo działał. Dwa lata temu obchodziliśmy hucznie jubileusz. Klub europejski daje uczniom szerokie możliwości bycia aktywnym. Dzięki temu łatwiej wykryć u ucznia te predyspozycje i talenty albo pasje. A pasje to wspaniały dar. Szkoła, która morduje pasje, to jest zła szkoła. To tak być nie może. Pasje trzeba rozwijać.

Podam kilka przykładów jak działaliśmy, czym moi uczniowie się zajmowali, np. spotkania z politykami. Można polityków oglądać w telewizji, ale lepiej spotkać się z nimi, rozmawiać, zadawać pytania, trudne pytania. Do każdego spotkania trzeba się przygotować, to wymaga dodatkowej pracy. Ilość posłów, europosłów, ministrów i różnych polityków, samorządowców, która przewinęła się przez nasz klub jest trudna do określenia. Wyjazdy – do sejmu, senatu, do Parlamentu Europejskiego. Oczywiście, wiedzę zdobytą z podręczników uczniowie weryfikowali na miejscu.

Szanowni państwo, który uczeń w większym stopniu rozwinie swoje zdolności? Ten, który tylko uczęszcza na lekcje, czy ten, który uczęszcza na lekcje, ale również np. bierze udział w pracach komisji w Parlamencie Europejskim z rówieśnikami z całej Europy, a potem w posiedzeniu plenarnym, a potem zadaje pytania wiceprzewodniczącemu Parlamentu Europejskiego? Oczywiście, w tym drugim przypadku lepiej i szybciej się uczy, rozwija. Albo. Uczniowie uczyli się o rządzie emigracyjnym w Londynie. Można z podręczników poczytać. Myśmy mieli takie szczęście, że byliśmy w Londynie, gdzie spotkaliśmy się z ostatnim prezydentem RP na uchodźctwie Ryszardem Kaczorowskim. Uczniowie od niego usłyszeli, jak ten rząd działał w czasie wojny i po wojnie. Spotkania z naukowcami albo wyjazdy na konferencje, warsztaty, sympozja – trzeba się uczyć u najlepszych. Czytanie podręczników jest ważne, ale czasami warto spotkać się z ich autorami. Organizować różne wydarzenia, np. Dni Europy – konkursy ogólnopolskie pod patronatem kilku premierów o integracji europejskiej. Konkursy dla gimnazjalistów wiedza o Europie, przegląd piosenki europejskiej, festyny i wiele innych różnych rzeczy. W takich działaniach okazywało się, że niektórzy uczniowie mają świetne talenty organizacyjne i dzięki tej działalności wyszły one na jaw. Obozy europejskie – jeździliśmy 7 razy – byliśmy w różnych krajach. Tam uczniowie mają możliwość szerokiego rozwoju, spotykali się z rówieśnikami. Pamiętam, że przed wejściem do Unii Europejskiej były obawy, że stracimy tożsamość narodową wchodząc do Unii. Moi uczniowie poznali folklor kujawski i nie tylko przygotowując się do tych obozów europejskich, bo tam musieli zaprezentować folklor narodowy – ten regionalny. Więc tańczyli kujawiaki, śpiewali przyśpiewki, z okresu Księstwa Warszawskiego załatwialiśmy stroje; tańczyliśmy też mazury. Odbiliśmy też kilka wyjazdów studyjnych. Jest to połączenie wycieczki z edukacją. Na wycieczce się zwiedza, a tutaj jeszcze się uczy. Podam przykład wymienionego już Londynu. Widzieliśmy wszystko w Londynie, co trzeba zwiedzić, ale oprócz tego byliśmy w takich miejscach, do jakich wycieczek się nie wpuszcza. Byliśmy w ambasadzie Polski – tam uczniowie poznali, jak funkcjonuje placówka dyplomatyczna; byliśmy w Instytucie Sikorskiego, w BBC – na 8. piętrze była sekcja polska radia BBC; byliśmy w Polskim Ośrodku Społeczno-Kulturalnym, gdzie jest największe muzeum Piłsudskiego. Tam uczniowie rozmawiali z weteranami II wojny światowej. Jedna z rozmów zakończyła się łzami

weterana i moich uczniów. To w nich pozostanie do końca życia. Olimpiady, konkursy – oczywiście, że uczniowie startują, są aktywni, więc tu też się sprawdzali – zdobyli ponad 140 tytułów laureatów, finalistów olimpiad, kilkadziesiąt tytułów w konkursach ogólnopolskich.

Aktywność. Słowo aktywność pojawia się najczęściej. Kiedyś był dziennikarz lokalnej prasy w naszym klubie, zapoznał się z działalnością klubu, porozmawiał z uczniami, a potem napisał artykuł *Żyją pięć razy szybciej*, ponieważ ci uczniowie pięć razy więcej przeżyli niż ich rówieśnicy.

Drugie ważne słowo, które musi się pojawić, to wsparcie. Nie jestem tak wybitny, aby to wszystko samemu zorganizować. Bez wsparcia bym niewiele zrobił. A miałem wsparcie moich dyrektorów, którzy się w mojej szkole zmieniali, i władz powiatowych, i prezydenta miasta Inowrocławia, i obecnych tutaj pana marszałka i pani przewodniczącej sejmiku. Również tutaj nigdy mi nie odmówiono pomocy i wsparcia. Współpracowaliśmy z kuratorium, z urzędem wojewódzkim, z kancelarią prezesa rady ministrów – trudno wymienić wszystkie instytucje. Najczęściej wszyscy nam pomagali, z odmową bardzo rzadko się spotykałem. Bardzo mnie zawsze cieszyły stypendia, bo wielu moich uczniów zostało beneficjentami stypendiów pana marszałka. Tu, panie marszałku, są to znakomicie wydane pieniądze. Każda złotówka na inwestycje w młodych, to inwestycja w przyszłość. Mam przed oczami swoich uczniów i mógłbym podać wiele przykładów, ale zapamiętałem jednego – bo większość moich uczniów to mieszkańcy wsi i małych miasteczek podinowrocławskich – dojeżdżał 20 km do szkoły dzień w dzień, jesień, zima, deszcze, ja 5 minut od szkoły mieszkałem i spóźniałem się do szkoły trzy razy w tygodniu. Był aktywny w klubie, uczył się, dostawał nagrody, stypendium. Pochodził z niezamożnej rodziny i to stypendium bardzo mu pomogło. Ukończył Uniwersytet Jagielloński, dzisiaj zaczyna karierę prawniczą w jednym z sądów w województwie kujawsko-pomorskim.

Proszę państwa, jest wiele problemów współczesnego świata, same ważne sprawy: ekologia ważna, ekonomia ważna, ale młodzież jest najważniejsza. Musimy ją wspierać – rodziny, nauczyciele, szkoły, samorządy. Jak 500 lat temu mówił słynny Jan Zamoyski: *Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie*”.

Następnie przystąpiono do okolicznościowych wystąpień:

Głos zabrał poseł na Sejm RP **Piotr Kowal**, który powiedział: „Szanowni państwo, postaram się krótko, bo przysłuchując się rozmowom kularowym mam świadomość, że dzisiaj wiele pięknych słów zostało powiedziane. Pani przewodnicząca, panie marszałku, szanowni państwo radni, wszyscy tak pięknie, pieczołowicie powitani i wymienieni przez panią przewodniczącą zebrani na dzisiejszej sali, bardzo cieszę się, że dzisiaj mogę być z państwem, z przedstawicielami najwyższej instancji samorządu w naszym województwie, z Sejmikiem Kujawsko-Pomorskim w chwili szczególnej, dlatego że to 35 lat samorządu.

Myślę, że to, co się wydarzyło 27 maja – 35 lat temu – miało wymiar symboliczny, nie tylko techniczny. Po raz pierwszy zostały zorganizowane wybory samorządowe, obywatele odzyskali realną władzę, sprawczość nad tym, co dzieje w ich małych ojczyznach. W związku z tym te wydarzenia stanowią o tym, że samorząd jest prawdziwym fundamentem polskiej demokracji – to zostało już dzisiaj powiedziane. Natomiast myślę, że warto o tym powiedzieć raz jeszcze. Tak silny samorząd, to silna demokracja w naszym państwie i myślę, że dla wszystkich nas jest ważne, żebyśmy na każdym szczeblu podejmowali takie działania, które będą ten samorząd wzmacniały. Co znaczy wzmocnienie samorządu? Bo myślę, że każdy z nas się zastanawia, jak pojmować samorząd. Przede wszystkim samorząd to samorządzenie, by móc samemu się rządzić, to przede wszystkim trzeba mieć silne kompetencje, które będą niezależne od decyzji innych, często wyższych instancji, ale przede wszystkim mieć możliwość finansowania swoich decyzji niezależnie od tego, co pomyślą inni. Tak rozumiem samorządność, czyli wzmacnianie w zakresie kompetencji i w zakresie finansowania i myślę, że wszyscy tutaj, mówię to w imieniu parlamentarzystów, będziemy podejmować takie działania, żeby te kompetencje zwiększać.

Szanowni państwo obiecałem krótko, więc pozwólcie, że przejdę do podziękowań. Podziękowań przede wszystkim tym, którzy zostali wyróżnieni, ale do wszystkich tych, którzy przez 35 lat budowali polski samorząd, dlatego że robili to i robią nadal z przekonaniem, że służą swoim małym ojczyznom, ale przede wszystkim obywatelom, których reprezentują. A w związku z tym, że jesteśmy również w trakcie celebrowania Święta Województwa, panie marszałku, pani przewodnicząca, na państwa ręce najlepsze życzenia, abyście podejmowali takie decyzje, które będą łączyły, łączyły zarówno i pokolenia, będą łączyły politycznie, bo oczywiście od polityki nie jesteśmy wolni, ale im mniej polityki jest – w złym tego słowa rozumieniu – a więcej porozumienia dla samorządu, tym lepiej dla naszego całego województwa. Życzę również takich decyzji, które będą łączyły cały nasz region tak, aby każdy czuł się tutaj ważny i przydatny. Wszystkiego dobrego i wszelkiego powodzenia.”

Głos zabrał I Wicewojewoda Kujawsko-Pomorski **Piotr Hemmerling**. Powiedział: „Szanowna pani przewodnicząca, szanowny panie marszałku, dostojni parlamentarzyści, panie, panowie radni, wszyscy państwo uczestnicy tej dzisiejszej uroczystej sesji. W dniu naszego święta pragnę z całego serca w imieniu pana Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Michała Szytbyła i własnym podziękować wszystkim, którzy współtworzą sukces Kujaw i Pomorza. Dziękuję mieszkańcom, to wasza codzienna praca, przedsiębiorczość, energia, kreatywność napędzają rozwój naszego województwa. To dzięki wam kujawsko-pomorska ziemia tętni życiem. Od tętniących innowacjami miast, po gospodarne wsie pełne tradycji. Dziękuję samorządowcom wszystkich szczebli, włodarzom miast i gmin, radnym, sołtysom za ich służbę publiczną i troskę o dobro wspólne. Wasza mądrość i odpowiedzialność w

rządzeniu lokalnymi sprawami budują pomyślność całego regionu. Słowa wdzięczności kieruję do organizacji społecznych, stowarzyszeń i ruchów obywatelskich. To wy przez swoją pasję, wrażliwość na potrzeby drugiego człowieka, tworzycie tkankę społeczną województwa. Integrujecie mieszkańców, niesiecie pomoc potrzebującym. Dziękuję także naszym partnerom, przyjaciołom, przedsiębiorcom inwestującym w region. Instytucjom naukowym, kulturalnym promującym nasz potencjał. Służbom mundurowym dbającym o bezpieczeństwo, a także administracji rządowej i Unii Europejskiej za owocną współpracę i wsparcie naszych ambitnych planów. Każdy z was dołożył swoją cegiełkę do gmachu wspólnego sukcesu kujawsko-pomorskiego. Szanowni państwo, możemy z podniesionym czołem patrzeć w przyszłość, wszak łączy nas wspólna tożsamość Kujawian i Pomorzan zakorzeniona w bogatej historii, ale przede wszystkim wspólna wizja jutra. Wizja regionu nowoczesnego, dostatniego i otwartego. Stoimy wobec nowych wyzwań XXI wieku, globalnych przemian gospodarczych, postępu technologicznego, zmian klimatycznych, głębokich zmian geopolitycznych. Wierzę głęboko, że stawimy im czoła zwycięsko. Strategia rozwoju województwa stawia ambitny cel – osiągnąć jakość życia typową dla najlepiej rozwiniętych regionów Europy. Oznacza to, że nie zadawaliśmy się średnią. Chcemy dogonić, przegonić najlepszych, zapewniając mieszkańcom maksimum szans rozwojowych niezależnie od tego, czy mieszkają w dużym mieście czy na oddalonej prowincji. Niwelowanie wewnętrznych różnic powinno odbywać się tak, aby każdy zakątek naszego województwa korzystał z postępu. Kontynuowanie inwestycji w drogi, koleje, internet szerokopasmowy, ale również w kapitał ludzki, edukację dzieci i młodzieży, aktywizację zawodową, dostęp do kultury i opieki zdrowotnej na najwyższym poziomie, to właściwa droga do sukcesu. Przecież wszyscy chcemy, by każdy mieszkaniec czuł się gospodarzem swojej ziemi i miał realny wpływ na jej rozwój. Razem jako solidarna wspólnota obywatelska potrafimy dokonać wielkich rzeczy. Udowodniliśmy to nie raz w przeszłości. Jestem przekonany, że jeszcze wiele przed nami. Na zakończenie chciałbym podkreślić, że osobiście mam powody do ogromnej dumy z bycia częścią kujawsko-pomorskiej rodziny. Pielęgnowmy naszą wspólną tożsamość, szanując zarazem odrębność lokalnych tradycji Kujaw, Pałuk, Krajny, Ziemi Dobrzyńskiej, Ziemi Chełmińskiej i innych subregionów, bo to z nich tkamy barwny gobelin naszego województwa. Patrzmy w przyszłość z nadzieją i odwagą. Niech osiągnięcia minionych pokoleń będą dla nas zobowiązaniem, by budować dalej dla dobra obecnych i przyszłych generacji Kujawian i Pomorzan. W jedności siła. My tej jedności doświadczamy na co dzień, współpracując ponad podziałami dla wspólnego celu. Życzę państwu, aby dzisiejsze święto napełniło nas wszystkich nową energią do działania. Niech duch wspólnoty i regionalnej dumy towarzyszy nam zawsze w chwilach świętowania i codziennej pracy. Niech żyje województwo kujawsko-pomorskie. Niech nasza mała ojczyzna

rozwija się w pokoju, pomyślności, bogata siłą swoich mieszkańców. Dziękuję za uwagę. Szczęśliwego święta województwa”.

Głos zabrał prezydent Torunia **Paweł Gulewski**. Powiedział: „Pani przewodnicząca oraz panie i panowie radni, panie marszałku województwa razem z członkami zarządu województwa, państwo parlamentarzyści, panie wicewojewodo, panie profesorze, koleżanki i koledzy samorządowcy, szanowni państwo. Miasto Toruń docenia skalę tegorocznego święta województwa. Trwa ono 16 dni. We wszystkich miejscowościach Kujaw i Pomorza, także w Toruniu jest odbierane pozytywnie, jako czas integracji mieszkańców i przede wszystkim samorządowców. Imprezy tego święta odbywają się w Bydgoszczy, Toruniu, Włocławsku, Chełmnie, Chełmży, Grudziądzu, Mogilnie, Inowrocławiu i w tych dniach wszyscy jesteśmy jedną regionalną wspólnotą. W Toruniu cieszymy się z inauguracyjnego koncertu święta województwa, natomiast z dumą odbieramy to, że Toruń był miejscem pierwszego wydarzenia ceremonialnego święta województwa, czyli gali nadania Nagrody Mikołaja Kopernika Fides et Ratio. 3 czerwca odebrał ją pan profesor Joseph H. H. Weiler. Toruń będzie też miejscem finalnej imprezy święta województwa, 15 czerwca, turniej koszykarski 3x3 Basket Tour. Wszyscy doceniamy też niezwykle ważny akcent sesji sejmiku, czyli wręczenie wyróżnień z okazji Roku Ludzi Nauki z Kujaw i Pomorza oraz Roku Dzieci i Młodzieży z Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Gratuluję wszystkim laureatom przyznawanych wyróżnień. Jesteśmy przecież w mieście Kopernika i dlatego opcją obowiązującą w samorządzie Torunia jest oparcie jego wszystkich inicjatyw na wiedzy i wykorzystanie potencjału naukowego oraz uniwersyteckiego. Także dziś Toruń pokazuje swój potencjał jako przyjazny dzieciom UNICEF, który traktujemy również jako wartościowe dopełnienie inicjatywy Roku Dzieci i Młodzieży naszego województwa. Uwagę zwracamy też na wykład Honorowego Profesora Oświaty Waldemara Wąsniewskiego, poświęcony pracy z uczniami zdolnymi. Toruń od lat wspiera swoich zdolnych uczniów, bo pierwszym Honorowym Profesorem Oświaty w naszym mieście został sławny matematyk z IV Liceum Ogólnokształcącego śp. Henryk Pawłowski. Samo IV LO uznawane jest za jedno z najlepszych liceów w regionie i w Polsce, a za kilka dni, bo 16 czerwca, będzie obchodziło jubileusz 80-lecia swojego istnienia. Inny wątek sesji sejmiku to symboliczne uczczenie 35. rocznicy odrodzenia samorządu terytorialnego w Polsce. Toruń wyznaczył wysoką rangę tej rocznicy. Niedawno, bo 27 maja, wówczas Medal za Zasługi dla Miasta Torunia nadano między innymi panu Janowi Adamiakowi. W latach 1994-1998 był on Marszałkiem Sejmiku Województwa Toruńskiego, a w latach 1998-2002 wiceprzewodniczącym Sejmiku Województwa już Kujawsko-Pomorskiego. Toruń zwraca też uwagę, że obecny rok jest czasem związania i utworzenia 36 samorządów wokół naszego miasta w formie Metropolii Toruńskiej. To wielkie osiągnięcie Torunia i sąsiadujących z nim

gmin, powiatów w czasie świętowanego właśnie 35-lecia samorządowego, wspierane także przez i pana marszałka, ale również obecność pana wojewody. Pani przewodnicząca, panie marszałku, na państwa ręce oraz na ręce państwa radnych kieruję serdeczne życzenia do wszystkich mieszkańców regionu. Łączy nas wspólna przeszłość oraz intrygująca współczesność. Cały Toruń świętuje wraz z wami, powtarza z dumą: *Kujawy Pomorze – lubimy tu być*”.

Głos zabrała zastępczyni prezydenta Bydgoszczy **Anna Mackiewicz**. Powiedziała: „Pani przewodnicząca, panie marszałku, szacowni radni sejmiku, w takich okazjach jak ta, licząc mój staż samorządowy na 40 lat – od liceum licząc, zaś terytorialny 31, zastanawiam się, przy takich okazjach jak dzisiejsza, na ile decyzje, które zapadają na szczeblu województwa, wpływają później na rozwój samorządów niższego szczebla; na ile to, co się dzieje w mojej Bydgoszczy, ma z kolei wpływ na pozycję województwa. Mam troszeczkę korzystniejszą sytuację, ponieważ dzięki pracy, dzięki zaangażowaniu wiemy, że patriotyzm lokalny jest bardzo silny, większość osób jest zadowolonych, że mieszka w Bydgoszczy, mówi: jestem dumną bydgoszczanką. O tyle trudniej jest panie marszałku powiedzieć, że jestem dumną Kujawianko-Pomorzanką. W związku z tym to święto, między innymi to święto, oraz inne państwa działania, pani przewodnicząca, wpływa również na to, że częściej zastanawiam się, czy faktycznie jestem częścią tego województwa, nie tylko pod względem administracyjnym, technicznym, ale również i takiej świadomości czy nawet pewnej dozy patriotyzmu. Chciałabym w imieniu bydgoszczanek i bydgoszczan, prezydenta Rafała Bruskiego bardzo podziękować, pogratulować wszystkim dzisiaj nagrodzonym i samorządowcom, szkołom, ale również i młodzieży i skierować tę część oczywiście słów pana prezydenta Rafała Bruskiego, który słusznie mówi, że *rozwój i sukcesy różnych szczebli samorządowych wspólnot napędzają się bowiem wzajemnie i uzupełniają*. W związku z tą 35. rocznicą odrodzenia polskiego samorządu, ten jubileusz skłania do refleksji, ale i do wdzięczności wobec tych, którzy przez lata tworzyli i rozwijali otaczającą nas rzeczywistość. Niech więc będzie to dzisiaj okazja do wspomnień i podziękowań twórcom kultury, naukowcom, przedstawicielom wielu środowisk przyczyniających się każdego dnia do budowania samorządu jako fundamentu skutecznego rozwoju i wzmocnienia lokalnej tożsamości. Jest rzeczą oczywistą, że ten dzień to jest dzień również do refleksji, do kolejnych planów, zastanawiania się nad własną aktywnością i efektami tej aktywności, ale mój gorący apel, taki prostej i skromnej bydgoszczanki, że święto to też okazja do radości, więc jeśli mamy tę okazję, to radujmy się”.

Następnie głos zabrał przewodniczący Młodzieżowego Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego **Gracjan Szuwała**. Powiedział: „Szanowna pani przewodnicząca,

panie marszałku, drodzy radni, parlamentarzyści i moi przyjaciele – młode pokolenie obecne na tej sali – cieszę się, że jesteście tutaj, zasłużyliście na to”

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** powiedziała: „Ale przyjaciółmi mogą być również starsi”.

Przewodniczący Młodzieżowego Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego **Gracjan Szuwała** kontynuował: „... słusznie – wszyscy moi przyjaciele, szczególnie nagrodzeni stypendyści marszałka – mam zaszczyt tutaj mówić w imieniu Młodzieżowego Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Wiem, że to jest duży zaszczyt, ale wiem też, że jest to jeszcze większa odpowiedzialność, bo nie mówię tylko za siebie, mówię za tysiące młodych ludzi z naszego regionu, którzy dzisiaj siedzą w szkolnych ławach, może właśnie wracają ze szkoły, albo po prostu próbują odnaleźć się w tym świecie, który ocenia nas zanim jeszcze zdążymy wypowiedzieć pierwsze słowa. Bardzo się cieszę, że dzięki Sejmikowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego ten rok jest Rokiem Dzieci i Młodzieży w naszym województwie. Ten rok nie powstał z powodu jakiejś autopromocji dzieci i młodzieży. On powstał dlatego, że my chcemy mówić, my chcemy, żeby nas słuchano i chcemy współdecydować o nas samych. Chcemy być częścią decyzji, które są podejmowane na różnych poziomach naszego samorządu. Nie chcemy być gośćmi, niechcianymi gośćmi w systemie, który decyduje o nas. Dlatego też my, jako młodzieżowy sejmik, wychodzimy naprzeciw oczekiwaniom młodego pokolenia. Zebraliśmy setki odpowiedzi od uczniów ze szkół naszego województwa i chcemy zobaczyć, co im w szkole nie posuje. Uczniowie ze szkół w naszym województwie wystawili – powiedzmy – taką słabą tróję systemowi oświaty. Mówię to z bólem serca. Najczęściej powracające tematy to: przemęczenie, brak opieki psychologicznej lub trudne relacje z nauczycielami. W tych odpowiedziach nie było krzyku, nie było buntu, to było wołanie o pomoc – tak naprawdę.

Jako sejmik my działamy systematycznie. Zbieramy książki, bierzemy udział w zbiórkach dla dzieci z domów dziecka, w akcjach pomocowych dla ofiar powodzi. Wspólnie z zaprzyjaźnionym Młodzieżowym Sejmikiem Województwa Warmińsko-Mazurskiego sadziliśmy lasy. To wszystko robimy nie pomimo wieku, ale dlatego, że jesteśmy młodzi i nam się chce robić, chcemy decydować, chcemy mieć wpływ. Bo młodość to nie jest przeszkoda, to jest właśnie moment, kiedy się najbardziej chce. Nie oczekujemy, że samorząd zmieni, zrobi wszystko dla nas i za nas. Absolutnie tego nie oczekujemy. Chcemy być współautorami rozwiązań. Dlatego też współpracujemy z Rzecznikiem Praw Dziecka w zakresie różnego rodzaju rozwiązań, np. wypoczynku dzieci i młodzieży, czy opieki psychologicznej. Działamy w różnych innych aspektach, które dotyczą młodzieży. Też działalności aktualnej samorządów uczniowskich, samorządów szkolnych. My chcemy być częścią tego wszystkiego. My jesteśmy młodzieżą i nie chcemy być tylko odbiorcami,

chcemy być współautorami tych rozwiązań. W ostatnich wyborach młodzi pokazali, że jesteśmy gotowi brać odpowiedzialność w swoje ręce, potrafimy pójść do urn i wziąć odpowiedzialność za demokrację w naszym kraju. Potrafimy stanąć na wysokości zadania i być odpowiedzialni. Nie jesteśmy bierni.

Szanowni państwo, wy macie dzisiaj mikrofony, ale my jutro przejmemy przysłowiową sztafetę. To od nas teraz zależy, czy dzięki państwu będziemy mogli ufać dorosłym, czy wy będziecie mogli ufać młodzieży. Serdecznie dziękuję, szczególnie samorządowcom, w których miastach powstały już młodzieżowe rady. Bardzo nam na tym zależy, żeby powstawały, żeby młodzi mogli zabierać realnie głos. My w sejmiku już ten głos dostaliśmy, ten mikrofon przejęliśmy od pani przewodniczącej, od pana marszałka. My jesteśmy już słuchani. Myślę, że na koniec powiem parę słów, które dotyczą naszej kadencji. Kadencji, którą zaczynałem pewnymi słowami na sercu, na umyśle – nie pytajcie nas, czy my jesteśmy gotowi zabrać głos, zapytajcie siebie, czy jesteście gotowi nas po prostu słuchać”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** powiedziała: „Będę mówiła dopóki mam mikrofon. Dziękuję bardzo Gracjanie. W Roku Dzieci i Młodzieży ten głos jest ważny, natomiast dla nas istotne, żeby nie tylko słuchać, ale usłyszeć – powiem, jako polonistka – to czasownik dokonany”.

Następnie ponownie wystąpiła Małgorzata Manthey, która zaśpiewała piosenkę pt. „Alfie”, którą w oryginalne wykonała: Dionne Warwick.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska**, kończąc uroczystą sesję, zaprosiła zgromadzonych do kontynuacji obrad na terenie Muzeum Etnograficznego nieopodal Urzędu Marszałkowskiego, gdzie z okazji 35. rocznicy odrodzenia samorządu terytorialnego w Polsce upamiętniono to wydarzenie w sposób symboliczny poprzez posadzenie dębu papieskiego. Wszystkim gościom zostały przekazane sadzonki dębu z przesłaniem, aby dbając o ich bujny wzrost, tak dbali o nasze samorządy, a za ich pomocą o mieszkańców naszego regionu Kujaw i Pomorza.

Przewodnicząca sejmiku, dziękując za udział w uroczystej sesji Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego, poinformowała, że obchody Święta Województwa rozpoczęły się serią koncertów w Toruniu „Pod wspólnym niebem”, we Włocławku „Fajansowe sny”, w Bydgoszczy „Wyspa Kina”. Zaprosiła na kolejne wydarzenia związane ze Świętem Województwa: do Grudziądza, na Nadwiślańskie Bulwary – na koncert „Przystań Wolności”; do Inowrocławia – na koncert „Na Soli” oraz do udziału w wielu innych wydarzeniach.

Następnie przewodnicząca sejmiku zamknęła obrady XIII uroczystej sesji Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego VII kadencji.

Protokół sporządziły:

- Anna Sobierajska,
- Natalia Szczutkowska,
- Paulina Wójcik-Popielarczyk